

paa de offentlige Seminarier ere stillede, saa stærkt begunstigede, at der nok kan være nogen Grund til yderligere at begunstige de private Seminarister. Utsaa, selv om den af os foreslaaede Fordeling skulde medføre, at de private fik Mere end de offentlige, var der ingen Ulykke derved. Men da den høitærede Minister forøvrigt er gaaet ind paa Udvalgets Forslag, skal jeg ikke komme nærmere ind herpaa.

Seg kommer derefter til de Indvendinger, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgfreds (Wille) gjorde med Hensyn til det kongelige Theater, og skal da med det Samme omtale en Indvending, der er fremkommen fra flere Sider, navnlig fra den ærede Ordfører for Mindretallet (Scapenus), nemlig at Theatret efter vort Forslag bliver i høiere Grad end hidtil en Statsanstalt, bliver stærkere knyttet til Staten. Det tror jeg er et Slagord, som maaske paa En eller Anden kan gjøre det Indtryk, at man nu kommer ind i et mere bundet Forhold til Theatret end før, og at man har været paa en Vej, hvor Theatret stod mere selvstændigt; men dette er i Virkeligheden ikke Tilfældet. Theatret har forsaavidt tidligere været uafhængigt af Staten, som det havde nogen Frihed med Hensyn til Detaillen af sit Budget, og Uafhængigheden viste sig navnlig i, at Bevillingsmyndigheden ingen Magt kunde faae over Theatret. Derimod var Theatret i den Forstand en Statsanstalt, at, naar det ingen Penge havde til at betale med, saa gik det ud over Staten, det vil sige, Sorø Akademi maatte betale Pengene, men dette blev dog til Syvende og Sidst Staten, som det gik ud over. Der kan altsaa ikke være Tale om, at Theatret den Gang stod i en saadan Stilling, at man kunde sige, at det ikke vedkom Staten, idet Staten ikke havde Magt over det, men heller ikke kunde have Tab af det. Nei, Forholdet var det at Staten ingen Magt havde over Theatret men derimod betydeligt Tab af det, og dette er det alleruhelbigste Forhold. Seg skal ikke sige det Ringeste imod, at en saadan Institution staar fuldstændig adskilt fra Staten, har sit eget Budget og sin egen Administration, men saa maa den ogsaa tage det Tab og de Ulemper, der følge af en mindre god Administration. Et saadant Forhold kan maaske under visse Betingelser over for visse Institutioner have sine Fordele og have noget Attrækkende; men stiller det sig som hidtil med Hensyn til Theatret, at Staten ikke har Magt over Institutionen eller dens Budget men kun en Forpligtelse til at betale, hver Gang man ikke kan komme ud af det, saa er det et meget uhelbigt Forhold. Det ærede Medlem for København (Wille) henviste til Eschering, og idet han omtalte en Del af Positionerne paa Finantsloven, oplæste han Eschering's Argumenter imod disse Positioner og kom til det Resultat, at han og Eschering i Grunden maatte siges at staa paa samme Standpunkt; men dette

er ikke rigtigt (Wille: Jo, i det ene Punkt). Ja, i det ene Punkt, deri ligger det. Dette var nemlig et meget underordnet Punkt for Eschering; thi hvad det kom an paa for ham, var ingenlunde, at vi ikke her skulde tale om Bass eller Gardiner, men at vi skulde være fri for Theatret i det Hele derved, at det blev stillet saaledes, at det paa den ene Side ikke generede Rigsdagen i dens Debat, idet Rigsdagen blev fri for at blande sig i dets Forhold, men at det paa den anden Side, naar det ikke længer havde Penge, kunde gaa fallit. Er det ærede Medlems Mening at stæfte et saadant Tilskud til Veie, at dette ikke kan ske. (Wille: Ja, giv Theatret 50,000 Rbd.) Ja, saa tror jeg nok, at det ærede Medlem blev fornøjet. Den høitærede Minister sagde ogsaa: Giv Theatret Bygningen frit. Jeg veed nu ikke, hvad der forstaaes ved Bygningen, men jeg antager, at Garderobes og Koulisser skulle regnes med, skøndt de ikke regnedes med, da Bygningen skulde bygges. Seg vil gerne vide, hvad der skal ligge i den Sum, der blev nævnet (Udfordelse af Wille). Utsaa mener det ærede Medlem, at hele Gjælden skulde eftergives, og at Theatret skulde have Alt, hvad der er der, og kunne gjøre dermed, hvad det vil. Det er altsaa det Samme, som den høitærede Minister ønskede (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Nei!). Ja, det forekommer mig, at den høitærede Minister til Slutningen antydede, at, naar vi gavede Theatret Bygningen helt frit, saa kunde Theatret hjælpe sig igjennem. Jeg vil sige hertil, at, hvis vi ikke havde de sørgelige Erfaringer for os, saa kunde der være noget Fristende i denne Opfordring til at give Theatret Bygningen frit med Udsigt til, at der saa Intet var i Veien for Fremtiden. Men var det ikke netop den samme Betragtningssmaaade, man gjorde gjældende i 1856? Da sagde man netop saaledes: Lader os nu een Gang for alle affinde os med Theatret, saa behøve vi ikke mere at frygte for Underbalance, saa ere vi fri for alle disse Vanffeligheder og have Intet med det Hele at gjøre? Og hvorledes gik det saa? Den ene Underbalance kom efter den anden, og nu havde man opgivet sin Ket over Budgettet, men ikke opnaaet det Aller-ringeste med Hensyn til at firkke Fremtiden. Naar samme Maade vilde det rimeligvis gaa nu, naar man gik den anviste Vej, at, naar vi havde bragt Offre, kom Underbalancen dog, og hvem skulde saa betale den? Det blev saa atter Statskassen. Nei, saaledes som Forholdene ere, er det Forslag, som her foreligger, aabenbart det eneste, hvorigjennem der staffles nogen virkelig Betryggelse. Dermed har jeg ikke sagt, at det er et fuldkomment Forslag. Jeg vil ikke paastaa, at det ikke har sine Mangler, og navnlig ikke, at det ikke kan have baade enkelte praktiske Ulemper og medføre nogle Ubehageligheder for Repræsen-